

Klaipėdos universiteto vadovėlių leidybos reglamentas

Vadovėlis – knyginė arba elektronine forma parengta studentų studijoms skirta priemonė, kurioje suprantamai, sistemingai (pagal didaktikos principus) dėstomi kurios nors mokslo ar praktinės veiklos srities žinių pagrindai. Vadovėliu laikoma tokia priemonė, kuri skiriama ne mažiau kaip vieno dalyko modulio studijoms; humanitarinių mokslų, meno ir socialinių mokslų studijų vadovėliai gali būti skiriami ir dalyko modulio dalies studijoms.

Recenzentas – mokslinis ekspertas – aukštos kvalifikacijos mokslininkas.

Vadovėlio vertinimo kriterijai:

1 Vertindami šiuolaikinius vadovėlius recenzentai turi atsižvelgti į pagrindinius vadovėlio metodinius principus:

- **i n t e g r a l u m ą** – konkretaus vadovėlio medžiaga derintina su gretimų dalykų (vertikali integracija) vadovėliais bei su tos pačios studijų programos kitų dalykų (horizontali integracija) vadovėliais;
- **s i s t e m i n g u m ą** – vadovėlis turi būti sudaromas, remiantis pasirinktais aiškiais didaktiniais principais, turi turėti aiškią loginę sistemą, pateikiama medžiaga ir siūlomi metodai turi remtis žiniomis, įgytomis ankstesnių disciplinų studijose;
- **p r a s m i n g u m ą** – medžiaga turi būti pateikiama taip, kad studentas suprastų ir įvertintų jos prasmingumą rengiantis profesiniam darbui. Realizuojant šį principą svarbu medžiagą pateikti problemiška, sudaryti realių situacijų, skatinančių kūrybiškai mąstyti;
- **p r i e i n a m u m ą** – atsižvelgti į studentų ankstesnį pasirengimą, mokymosi būdą, neužmirštant, kad per studijoms skirtą laiką informacinių elementų kiekiui išmokti realios galimybės yra ribotos. Be to, pagal šį principą medžiagą reikia pateikti vadovaujantis tam tikram išsilavinimo lygiui būdinga pažinimo logika, o ne tik griežta akademinė sistema;
- **a i š k u m ą** – vadovėlio žodinis tekstas turi būti aiškus, tikslus, glaustas, logiškas, atitinkantis taisyklingos kalbos reikalavimus ir pagrindinius terminologijos principus. Vadovėlio grafinis sprendimas (šriftas, pastraipos, spalvos, simboliai) turi padėti išryškinti esminius dalykus, atskirti juos nuo nereikšmingų detalių;
- **v a i z d u m ą** – vadovėlio tekstas yra visa informaciją teikianti medžiaga: žodinė ir vaizdinė. Vadovėlyje turi būti tikslingai derinamos žodinė ir vaizdinė (paveikslai, schemas, nuotraukos, lentelės ir t.t.) informacija, žodinis tekstas vaizdu pratęsimas ir plėtojamas. Kartais, atsižvelgiant į konkrečią situaciją, iliustracija gali būti pagrindinis informacijos šaltinis.

2. Reikšmingi bendrieji vadovėlio ypatumai, apibūdinantys vadovėlio kokybę:

- dalykinis tikslumas, pristatomų sąvokų, teorijų, interpretacijų šiuolaikiškumas, aiškus pristatomų sąvokų, teorijų, dėsnių apibūdinimas, pristatomos medžiagos atrankos pagrįstumas;
- dermė su kitais studijų programos dalykais (disciplinomis), metodinės sistemos tinkamumas įvairiems mokymosi stiliams, savarankiško darbo su vadovėliu galimybių numatymas ir paaiškinimas, vaizdinės medžiagos įvairovė;
- kalbos stiliaus, sudėtingumo atitikimas, tinkamas ir visapusiškas vaizdinės medžiagos panaudojimas, dermė su kitais tos srities vadovėliais.

3. Vadovėlyje gali būti pateiktos užduočių, pratimų sistemos, skirtos informacijos analizės, sintezės, hipotezių formulavimo ir tikrinimo, informacijos šaltinių paieškos, kaupimo ir apdorojimo, kritinio mąstymo, problemų sprendimo ir kitiems gebėjimams plėtoti.

4. Svarbu, kad vadovėlyje būtų pateikiama:

- tam tikros naudojimosi vadovėliu taisyklės, patarimai. Jie turi būti formuluojami specialiame autorių įvade, kuris aiškina vadovėlio koncepciją, atskirų jo struktūros elementų paskirtį, žymėjimą, siūlo racionalaus mokymosi, naudojant šį vadovėlį, būdus;

- aiškios vadovėlio informacinės priemonės: šiuolaikiniam vadovėliui privalomi orientavimosi elementai yra turinys, rodyklės, šaltinių ir literatūros sąrašai.

Nustatoma tokia tvarka:

1. Parengta studijų knyga apsvaustoma katedroje (moksliniame padalinyje), kuriame dirba autorius ar autoriai. Įvertinamas studijų knygos reikalingumas studijų programoms. Jei studijų knyga atitinka vadovėlio kriterijus siūloma tokią knygą laikyti vadovėliu. Svarstymui katedrai pateikiamas spausdintas egzempliorius, fiksuojama pateikimo data. Katedra (mokslinis padalinys) privalo apstvarstyti pateiktą leidinį per 1 mėnesį nuo registracijos datos. Recenzentus siūlo katedra (mokslinis padalinys). Autorius (autoriai) negali dalyvauti svarstyme parenkant recenzentus.
2. Fakulteto Redakcijos kolegija, apsvaustiusi katedros teikimą ir recenzentų išvada, priima sprendimą, ar studijų knygą laikyti vadovėliu. Svarstymui fakulteto Redakcijos kolegijai pateikiamas spausdintas egzempliorius, fiksuojama pateikimo data. Fakulteto Redakcijos kolegija privalo apstvarstyti pateiktą leidinį per 1 mėnesį nuo registracijos datos.
3. Studijų knygą galima laikyti vadovėliu, jei
 - 3.1. bent vienas recenzentas yra iš kito universiteto, o kitas recenzentas dirba kitame Klaipėdos universiteto padalinyje negu autoriai;
 - 3.2. recenzentai teigiamai įvertino ir pritarė fakulteto Redakcijos kolegijos siūlymui studijų knygą laikyti vadovėliu.
4. Fakulteto Redakcijos kolegija, esant nesutarimams dėl vertinimo, gali parengtą vadovėlį nukreipti papildomam recenzavimui.
5. Vadovėlio rankraštis gali būti siunčiamas į Aukštųjų mokyklų vadovėlių kokybės vertinimo komisiją, kuri gali suteikti vadovėlio žymą, patvirtinančią, kad Komisijos įvertintas vadovėlio rankraštis atitinka Komisijos nustatytus kriterijus.